

MIJN ZOONS

(All my Sons)

Drama

door

ARTHUR MILLER

vertaling

Jan Velzeboer

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **MIJN ZOONS – ALL MY SONS** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ARTHUR MILLER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © by ARTHUR MILLER

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **10** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Joe Keller – fabriekseigenaar

Mevrouw Keller

Chris Keller – hun zoon

Jim Bayliss – dokter

Sue – zijn vrouw

Frank Lubey

Lydia – zijn vrouw

Ann

George

Bert

ALL MY SONS
by
ARTHUR MILLER

DECOR:

De achtertuin van het huis van de familie Keller in een van de buitenwijken van een Amerikaanse stad. Augustus van dit jaar.

Het toneel is recht en links omheind met een dichte rij hoge populieren, die de tuin een besloten sfeer verlenen. De fond wordt in beslag genomen door de achterzijde van het huis met een open veranda, die zich ongeveer twee meter in de tuin uitstrekt. Het huis heeft twee verdiepingen en zeven kamers. Het zal na de eerste wereldoorlog, toen het gebouw werd, ongeveer vijftienduizend dollar hebben gekost. Het zit goed in de verf, ziet er solide en comfortabel uit.

In de tuin staan tussen het gras hier en daar wat uitgebloeide planten. Rechts, naartoe het huis, kan men het begin van een pad zien, dat naar de straat leidt, maar de populieren benemen het verdere uitzicht erop. Rechts voor staat een vier voet hoge stomp van een slanke appelboom. De rest van de stam en de takken liggen er afgekapt naast, het fruit er nog aan. Links voor een klein prieel van latjes, schelpvormig. Aan het gewelfde dak hangt een sierlijk tuinlampje. Hier en daar tuinstoelen en een tafel. Naast het trapje van de veranda staat een vuilnisemmer, daarnaast een bladerbak van ijzerdraad.

EERSTE BEDRIJF

Als het doek opgaat is het een vroege zondagmorgen. Joe Keller zit in de zon en leest de advertenties van het zondagsblad. De rest van de krant ligt netjes opgevouwen naast hem op de grond. Achter hem, in de prieel, leest dokter Jim Bayliss aan tafel een stuk van de krant. Keller is ongeveer zestig jaar. Een zwaargebouwd, flegmatisch man, al jaren een zakenman, maar nog met de sporen van de arbeider en voorman van de machinefabriek. Hij leest, spreekt en luistert met de intense concentratie van de ongeletterde man, die nog altijd verbaasd is over veel doodgewone zaken, een man, die zijn oordeel vormt uit ondervinding en boerse logica. Een doodgewone man. Dokter Bayliss loopt tegen de veertig. Een gecompliceerd man, die zichzelf voortdurend onder controle heeft, een vlot spreker, maar met een vleugje droefheid, zelfs in zijn droge humor. Zij zitten rustig te lezen. Na een ogenblik komt van rechts door een smal paadje tussen de populieren Frank Lubey op. Frank is tweeëndertig, maar begint al kaal te worden. Een aardige, wat eigenwijze man, niet erg zeker van zichzelf, met een neiging om kwaad te worden, als hij wordt tegengesproken, maar hij bedoelt het altijd goed en is erg behulpzaam. Hij komt op zijn gemak aanslenteren, zomaar, zonder een bepaald doel. Hij merkt Jim in het prieeltje niet op. Als hij Keller groet, neemt Jim niet de moeite om op te kijken.

Frank: Hoy.

Keller: Hallo Frank. Wat voer jij uit?

Frank: Niks. Mijn ontbijt er uit lopen. *(kijkt naar de lucht)* Is het niet prachtig? Geen wolk te bekennen.

Keller: *(kijkt omhoog)* Jáá... da's in orde.

Frank: Zo zou het elke zondag moeten zijn.

Keller: *(wijst op de krant naast hem)* Stuk van de krant?

Frank: Wat schiet je er mee op? Het is allemaal slecht nieuws. Wat is het onheil van vandaag?

Keller: Ik weet het niet. Ik lees het nieuws niet meer. Ik vind de advertenties interessanter.

Frank: Probeer je soms wat op de kop te tikken?

Keller: Nee, het interesseert me alleen maar. Om te zien, wat de mensen vragen. Hier bijvoorbeeld, hier heb je een vent, die twee Newfoundlanders zoekt. Wat moet ie nou met twee Newfoundlanders doen?

Frank: Dat is wel mal.

Keller: Hier heb je er nog zo een. Te koop gevraagd – oude woordenboeken tegen hoge prijzen. Wat moet iemand nou met een oud woordenboek beginnen?

Frank: Waarom niet? Misschien is hij een verzamelaar.

Keller: Bedoel je, dat hij daar zijn brood mee verdient?

Frank: Ja, d'r zijn er zo veel.

Keller: (*schudt zijn hoofd*) Al die beroepen tegenwoordig. In mijn tijd was je advocaat, of dokter, of je werkte in een zaak. Tegenwoordig...

Frank: Nou, ik had vroeger houtvester willen worden.

Keller: Daar heb je het nou net; in mijn tijd bestonden die niet. (*strijkt de krant glad en bekijkt hem kritisch*) Als je zo'n krant in kijkt, merk je pas, hoe weinig je wel weet. (*zacht verbaasd*) Psss!

Frank: Hé, wat is er met jullie boom gebeurd?

Keller: Is het niet verschrikkelijk? De wind moet hem vannacht te pakken hebben gekregen. Heb je de wind niet gehoord, vannacht?

Frank: Reken maar, bij mij in de tuin is het ook een puinhoop. (*naar de boom*) Tss, wat zonde. Wat zei Kate er van?

Keller: Ze slapen allemaal nog. Ik zit er juist op te wachten, dat ze het zal zien.

Frank: Weet je – het is toch vreemd.

Keller: Wat?

Frank: Larry werd in november geboren. Hij zou deze herfst zeven en twintig geworden zijn. En nu waait zijn boom om.

Keller: (*geroerd*) Het verbaasd me, dat je je zijn verjaardag nog herinnert, Frank. Da's aardig.

Frank: Nou, ik werk aan zijn horoscoop.

Keller: Hoe kan je nou een horoscoop van hem trekken? Dat is toch voor de toekomst?

Frank: Nou, wat ik doe is dit. Kijk. Larry werd als vermist opgegeven op negen februari, nietwaar?

Keller: Ja.

Frank: Nou, dan nemen we aan, dat, als ie gesneuveld is, het op negen februari was. Nou, wat Kate wil weten...

Keller: Oh, heeft Kate je gevraagd een horoscoop te maken?

Frank: Ja. Ze wil weten of 9 februari een gunstige dag voor Larry was.

Keller: Wat is dat, een gunstige dag?

Frank: Nou, een gunstige dag voor iemand is een geluksdag volgens zijn sterren. Met andere woorden, het is praktisch onmogelijk dat ie gesneuveld zou zijn op zijn gunstige dag.

Keller: En, was het zijn gunstige dag, 9 februari?

Frank: Dat ben ik nu juist aan het uitzoeken. Het kost een hoop tijd!
(innerlijk opgewonden loopt hij naar voren) Kijk, waar het om gaat is, dat als 9 februari zijn gunstige dag was, het nog heel goed mogelijk is, dat hij ergens in leven is, omdat... *(hij bemerkt nu Jim's aanwezigheid. Jim kijkt naar hem als naar een idioot. Tot Jim – met een onzeker lachje)* Ik bedoel, dat het mogelijk is. Ik had je niet gezien.

Keller: *(tot Jim)* Praat hij nou verstandige taal?

Jim: Hij? Ja zeker. Hij is alleen volkomen krankzinnig.

Frank: Het beroerde van hem is, dat hij nooit ergens in gelooft!

Jim: En het beroerde van jou is, dat je overal in gelooft. Zeg, heb je die kleine jongen van mij nog gezien vanochtend?

Frank: Nee.

Keller: Stel je voor! Die is er met zijn thermometer vandoor. Uit zijn koffertje gegapt.

Jim: *(staat op)* Dat wordt me wat. Hij kan niet naar een meisje kijken zonder meteen haar temperatuur op te nemen. *(hij gaat naar het pad langs het huis en kijkt in de richting van de straat)*

Frank: Die jongen wordt nog eens dokter. Bijdehand genoeg.

Jim: Dokter? Over mijn lijk. Dat is dan meteen een goed beging.

Frank: Waarom? Het is een eerzaam beroep.

Jim: *(kijkt hem vermoeid aan)* Praat toch niet altijd als het burgerlijk wetboek. *(Keller begint te lachen)*

Frank: Nou, een paar weken geleden zag ik een film, die me aan jou deed denken. Er kwam een dokter in voor...

Keller: Don Ameche!

Frank: Ja, ik geloof, dat die het was. En die werkte in zijn kelder om allemaal dingen te ontdekken. Dat zou jij ook moeten doen. Dan zou je de mensheid kunnen helpen in plaats van...

Jim: Ik zou het heerlijk vinden de mensheid te helpen op een filmstersalaris.

Keller: *(lachend)* Die is verdraaid goed, Jim.

Jim: *(met een blik op het huis)* Nou, waar is dat mooie meisje, dat hier zou komen?

Frank: *(opgewonden)* Is Annie gekomen?

Keller: Zeker. Ze slaapt boven. We hebben haar vannacht afgehaald. De trein van één uur. *(tot Jim)* Dat is toch iets wonderlijks, hè. Dat meissie gaat hier weg als een klein mager ding. Er gaan een paar jaar voorbij en ze komt terug als een echte vrouw. Ik herkende haar bijna niet en ze heeft toch haar leven lang hier de tuin in en uit gelopen. Dat was een heel gelukkig gezin, dat toen hier in jouw huis woonde, Jim.

Jim: Ik zou graag kennis met haar maken. Dit blok kan best een mooi meisje gebruiken. In de hele buurt is niets te vinden, dat het aankijken waard is. *(Sue, de vrouw van Jim, komt op van links. Ze is ongeveer veertig jaar, wat te zwaar, en dat weet ze. Als hij haar ziet voegt Jim er zuurzoet aan toe)* behalve mijn vrouw natuurlijk.

Sue: *(het balletje terugkaatsend)* Mevrouw Adames voor je aan de telefoon, lieverdje.

Jim: *(tot Keller, terwijl hij zijn vrouw wil omhelzen)* Dat is nou de gewone manier van doen tussen ons.

Sue: *(die hem afweert, lachend, maar ze meent het)* Besnuffel me niet zo.

Jim: Mijn liefde, mijn leven...

Sue: Schiet op. *(op hun huis, links wijzend)* En bek haar goed af. Ik kan haar parfum ruiken door de telefoon.

Jim: Wat scheelt haar nu weer?

Sue: Weet ik niet, liefje. Aan haar stem te horen lijdt ze ondragelijke pijn – of heeft ze haar mond vol snoep.

Jim: Waarom zei je niet gewoon tegen haar, dat ze wat moest gaan liggen?

Sue: Ze vindt het veel prettiger als jij dat tegen haar zegt. En ga je nu nog naar meneer Hubbard toe.

Jim: Lieveling, meneer Hubbard mankeert niks. En ik heb wel wat beters te doen dan naast zijn bed te zitten en zijn hand vast te houden.

Sue: Me dunkt dat je voor tien dollar best even zijn hand kunt vasthouden.

Jim: *(tot Keller)* Als je zoon een partijtje golf wil spelen, zeg hem dan, dat ik graag bereid ben. *(naar links)* Of als ie een reis om de wereld wil maken van dertig jaar... *(links af)*

Keller: Waarom pest je hem altijd zo? Hij is nu eenmaal dokter en dan is het heel logisch, dat hij af en toe door vrouwen wordt opgebeld.

Sue: Ik zei toch alleen maar, dat mevrouw Adams aan de telefoon was?

Keller: Je bent te lang verpleegster geweest, Susie. Je bent te... te... realistisch.

Sue: *(lachend)* Wat je zegt! *(Lydia Lubey komt van rechts op. Een stevig gebouwde lachebek van zeven en twintig)*

Lydia: Frank, de broodrooster... *(ziet de anderen)* Hallo. *(tot Frank)* De broodrooster doet het weer niet.

Frank: Je moet de stekker er in steken. Ik heb hem juist gemaakt.

Lydia: *(vriendelijk, maar dringend)* Zou je hem dan alsjeblieft weer zo willen maken als ie was, lieverd?

Frank: (*mopperend rechts af*) Ik snap niet waarom je niet met zo iets eenvoudigs als een broodrooster overweg kunt.

Sue: (*lachend*) Daar gaat Thomas Edison.

Lydia: (*het voor hem opnemend*) Hij is werkelijk erg handig.

Keller: Linkshandig.

Lydia: Och, is jullie boom omgewaaid?

Keller: Ja, vannacht.

Lydia: Wat zonde. Is Annie er al?

Keller: Ze zal wel zo naar beneden komen. Wacht maar eens tot je haar ziet, Sue. Daar zul je van opkijken.

Sue: Ik had een man moeten zijn. De mensen stellen mij altijd voor aan mooie vrouwen. (*tot Joe*) Vraag haar of ze ons eens komt opzoeken; misschien wil ze zien, wat we van hun huis hebben gemaakt.

Keller: Ik denk het niet. Toen ze vannacht uit de auto stapte, keek ze naar jullie huis en... ze keek treurig, weet je.

Sue: Ach, alles is treurig, Joe. Tot ziens. (*links af*)

Lydia: Is ze nog steeds ongelukkig, Joe?

Keller: Annie? Ik geloof niet, dat ze loopt te dansen van plezier, maar het lijkt me, dat ze er overheen is.

Lydia: Heeft ze trouwplannen? Is er iemand?

Keller: Ik geloof... zeg nou zelf, het is al een paar geleden. Ze kan niet eeuwig blijven treuren.

Lydia: Het kan zo vreemd lopen... Annie weer hier en niet een getrouwd. En ik heb al drie kinderen. Ik heb altijd gedacht, dat het andersom zou zijn.

Keller: Ja, dat komt door die oorlog. Ik had twee zoons, nu heb ik er nog maar één. Dat maakt alles anders. In mijn tijd was het een eer, als je zoons had. Tegenwoordig zou een dokter schatten kunnen verdienen, als ie een manier kon bedenken om een jongen op de wereld te brengen zonder vinger om een trekker over te halen. (*Chris Keller komt op uit het huis*)

Lydia: Hallo, Chris...

Frank: (*roept van rechts*) Lydia, kom nou eens even hier! Als je de broodrooster wilt gebruiken, moet je niet de kneedmachine aanzetten.

Lydia: (*verlegen lachend*) Heb ik dat...?

Frank: Als ik nou weer wat in rode maak, kom me dan niet vertellen, dat ik niet goed wijs ben. Kom nou!

Lydia: (*naar rechts gaande*) Dat zal ik nog dikwijls moeten horen!

Keller: (*naar Frank roepend*) Wat maakt het nou uit? In plaats van geroosterd, neem je extra gekneed! (*Lydia gaat lachend af. Chris*

komt lachend van de veranda af. Hij is twee en dertig, evenals zijn vader stevig gebouwd. Iemand, die kan luisteren. Een man in staat tot een geweldige liefde en trouw) Wil je de krant? *(geeft hem de hele krant)*

Chris: *(naar hem toe)* Alleen het boekennieuws.

Keller: Jij leest altijd het boekennieuws en je koopt nooit een boek.

Chris: *(kijkt in de krant)* Ik wil op de hoogte blijven van mijn onwetendheid.

Keller: Hoe zit dat eigenlijk? Komt er elke week een nieuw boek uit?

Chris: Hopen nieuwe boeken.

Keller: Allemaal verschillend?

Chris: Allemaal verschillend.

Keller: *(schudt zijn hoofd)* Psss! Is Annie al op?

Chris: Moeder maakt haar ontbijt klaar in de eetkamer.

Keller: Heb je gezien, wat er met de boom is gebeurd?

Chris: *(zonder op te kijken)* Ja.

Keller: Wat zal moeder er wel van zeggen? *(Bert komt op over het pad. Hij is ongeveer zes jaar)*

Bert: Bent u eindelijk op?

Keller: Ha! Daar hebben we Bert! Waar is Tommy? Die heeft zijn vaders thermometer weer gegapt.

Bert: Hij heeft leesles... maar alleen maar mondeling.

Keller: O, nou, dat kan geen kwaad, hè... mondeling? En wat is er vanmorgen voor nieuws, Bert?

Bert: Niks.

Keller: Dan heb je het blok niet voldoende geïnspecteerd. In het begin, toen ik je pas politieagent had gemaakt, had je elke morgen wat nieuws te rapporteren. En nu heb je nooit geen nieuws meer.

Bert: Behalve een paar jongens van de Dertigste straat. Die wouen een blikkie rond gaan schoppen over straat, maar ik heb ze weggejaagd, omdat u nog sliep.

Keller: Da's mannentaal. Zo is ie goed. Ik maak misschien wel gauw een detective van jou.

Bert: Mag ik nu de gevangenis zien?

Keller: Het is verboden om de gevangenis te zien, Bert. Dat weet je.

Bert: Ik wed, dat er niet eens een gevangenis is. Ik zie geen tralies, voor de kelderraampjes.

Keller: Bert, op mijn woord van eer, er is een gevangenis in de kelder. Ik heb je toch mijn geweer laten zien?

Bert: Maar dat is een jachtgeweer.

Keller: Het is een arrestatiegeweer.

Bert: Maar waarom arresteert u dan nooit iemand? Tommy heeft gisteren weer een vies woord gezegd en u hebt hem niet eens gedegradeerd.

Keller: Ja, dat is een gevaarlijk heerschap, die Tommy. *(wenkt hem dichterbij te komen)* Wat heeft ie gezegd?

Bert: *(bloost)* Dat kan ik niet zeggen.

Keller: Kom, geef me dan een idee ervan.

Bert: Ik kan het niet. Het is geen net woord.

Keller: Fluister het dan maar in mijn oor. Ik zal mijn ogen dicht doen. Misschien hoor ik het wel niet eens. *(Bert gaat op zijn tenen staan met zijn lippen bij Keller's oor. Dan doet hij heel erg verlegen een paar passen achteruit)*

Bert: Ik kan het niet, meneer Keller.

Chris: *(kijkt op)* Laat het hem nou maar niet zeggen.

Keller: Oké, Bert. Ik geloof je op je woord. Ga nu maar weer en hou alle twee je ogen goed open.

Bert: *(nieuwsgierig)* Waarvoor?

Keller: Waarvoor! Bert, de hele buurt vertrouwt op jou. Een politiemann stelt geen vragen. Dus: ogen open!

Bert: *(die het geheimzinnig vindt, bereidwillig)* Oké.

Keller: En mondje dicht, Bert!

Bert: Waarvoor?

Keller: Zo maar in het algemeen. Wees héél voorzichtig!

Bert: *(knikt verward)* Oké. *(verdwijnt langs het pad)*

Keller: *(lacht)* Ik maak die jongens stapelgek.

Chris: *(met een glimlach, terwijl hij naar de boom kijkt)* Op een goeie dag komt de hele bende hier binnenstormen en slaat je je hersens in. *(Chris staat op, gaat langzaam naar de boom en betast het breukvlak)*

Keller: Wat zal ze zeggen? Misschien doen we beter het haar te vertellen voor ze het ziet.

Chris: Ze heeft het al gezien.

Keller: Hoe kan ze het nou gezien hebben? Ik was het eerste op. Zij lag nog in bed.

Chris: Ze was hier buiten, toen ie brak.

Keller: Wanneer?

Chris: Ongeveer vier uur vannacht. *(wijst op het raam boven zijn hoofd)* Ik hoorde hem kraken. Ik stond op en keek naar buiten. Zij stond hier toen is afbrak.

Keller: Wat deed ze hier buiten om vier uur in de nacht?

Chris: Ik weet het niet. Toen hij afknapte liep ze hard naar buiten en begon te huilen in de keuken.

Keller: Heb je met haar gepraat?

Chris: Nee... ik... het leek me het beste haar alleen te laten. (*stilte*)

Keller: (*hevig ontroerd*) Hilde ze erg?

Chris: Ik kon haar door de vloer van mijn kamer heen horen. (*korte stilte*)

Keller: Wat deed ze ook hier buiten op dat uur? (*met een ondertoon van boosheid*) Ze droomt weer over hem. Ze loopt 's nachts rond.

Chris: Dat geloof ik ook.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto